

**A GYERMEKI JOGOK
MAGYARORSZÁGON**

**ADATGYŰJTŐ
ESZKÖZTÁR**

2020 JANUAR

**Dr Natalie Canning
Eleonora Teszenyi
Dr Pálfi Sándor**

A multi-modális adatgyűjtő eszköztár

Mielőtt elkezdenéd az eszközök használatát...

Gyermekvédelem

Nézd át újra az óvodád gyermekvédelmi szabályait, hogy felkészültnek érezd magad arra az esetre, ha az itt leírt eszközöket használva a gyermekekkel való beszélgetéseid során olyan kerül a felszínre, ami gyermekvédelmi probléma gyanújával jár. Ha ilyen előfordul, az óvodai szabályzatban leírt eljárásokat követve, jelentsd az esetet a óvoda gyermekvédelmi felelősének.

Mik a gyermekek jogaik?

The central aspects of children's rights are A gyermeki jogokat az alábbi négy vonatkozásban értelmezzük:

- **Az élethez való jogok:** A gyermekeknek joguk van az élethez, tápláló ételhez, tiszta vízhez, hogy egészséges emberként nőjenek fel.
- **A fejlődéshez való jog:** A gyermekeknek joguk van a játékhoz, pihenéshez és hogy nevelésben fejlesztésben részesüljenek.
- **Részvételi jog:** A gyermekeknek joguk van kifejezni azt, hogy hogyan érznek, hogy meghallgassák és komolyan vegyék őket.
- **A védelem joga:** A gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy méltósággal bánjanak velük és hogy senki ne bántalmazza őket.

A pedagógusok útmutatója az eszközök használatához

A Clark és Moss 2011-es 'Mozaik' megközelítésének az alapelveire építve, ez az eszköztár azon pedagógusok javaslataiból készült, akik a kutatás előkészítéseként megtartott műhelymunkákban részt vettek. Ezáltal azt biztosítjuk, hogy az adatgyűjtés javasolt módszerei:

- a helyi kultúráknak megfelelőek,
- a helyi sajátosságokat tükrözik,
- beleillenek a mindennapos pedagógia gyakorlatba
- és nem idegenek a kutatásban résztvevő gyermekek számára.

Az eszköztárnak a célja, hogy segítse és keretet biztosítson a pedagógusok számára a gyermekek véleményének feltárásában nem csak a jogukat illetően, hanem hogy ezek a jogok hogyan valósulnak meg az életük mindennapjaiban. Az alábbi kérdések útmutatóként szolgálnak a pedagógusok számára mielőtt hozzákezdenek a kutatáshoz tervezett eszközök használatához:

- Hogyan lehetsz abban biztos, hogy a gyermekektől jövő fontos üzeneteket meghallod?
- Mennyire jól *hallod, látod és érzed* a gyermeki gondolatokat?
- Hogyan tudnád a tempót lelassítani, hogy tényleg oda tudjál figyelni a gyermekekre, akiről nap mint nap gondoskods?
- A gyermekek alapos ismeretére és a saját erősségeidre építve, hogyan tudod az eszköztár elemeit hasznosítani a gyermeki hangok/vélemények meghallására?

Fontos, hogy feltételezések helyett, állj meg egy pillanatra és próbáld meg a gyermekek világát az ő szemükön keresztül látni.

Az eszköztár ‘mozaikjai’

Az alábbiakban felsorolt eszközök alkotják az Eszköztár mozaikjait. Témakörök szerint vannak csoportosítva, és ezek egyike a gyermeki szabadjáték megfigyelése is. Ez nem igényel pedagógus kezdeményezést vagy egy bizonyos téma felé terelést, hanem a gyermeket követve, a saját játékában megnyilvánuló gyermeki véleményeket rögzíti. Az Eszköztár bármelyikét használhatod a gyermeki hangok és gondolatok keresésére. Nincs rossz vagy jó megközelítés és válasz. Az a fontos hogy te kövesd a gyermeket, nem pedig fordítva. A kutatás és kutatók nem a te munkádat elemzik majd, pusztán a te általad összegyűjtött adatokat, ezért minden begyűjtött adat értékes.

Az eszköztár tevékenységei alkalmat adnak arra, hogy a feltárd a gyermekek gondolatait és érzéseit a jogaikról. Inspirációt nyújthatnak beszélgetésre, közös tevékenykedésekre, hogy egy képet összerakhassunk a gyermeki véleményekről a jogaikat illetően. Minden eszköz használatánál nélkülözhetetlen a pedagógus érzékenysége abban, hogy hogyan reagál a gyermeki gondolatokra. A gyermek tisztelete kell hogy áthassa minden ítéletmentes cselekedetét. A kutatásunknak olyan pedagógus attitűdre van szüksége, ami lehetővé teszi az ismeretek gyermekekkel történő közös megszerkesztését, nem csupán az ismeretek kivonását és egybegyűjtését. Fontos, hogy megértsük, hogy a gyermekek mit értenek az alatt amit elmondanak és eljátszanak nekünk.

A kutatás számára célzott, rövid (2-3 perces) megfigyeléseket kérünk minden pedagógustól: **minimum egy** eszköz használata során felvett/lejegyzett megfigyelést vagy **legalább egyet** a gyermeki szabadjáték megfigyelése során készült jegyzeteből/felvételekből. Annak beazonosítására nincs szükség, hogy melyik jogcsoporthoz tartozó gyermeki jogról fejezik ki a véleményeiket a gyermekek, ez majd a kutatók feladata lesz az elemzés során.

A megfigyelések rögzítéséhez további útmutatót ajánlunk a 16-dik oldalon. Érdemes ezt átolvasni, mielőtt kiválasztanád a számodra szimpatikus és a gyermek csoportodnak megfelelő eszközt.

DRÁMA & SZEREPJÁTSZÁS

Bábozás

Bábok, kis figurák vagy plüss állatkák segítségével a gyermekek bátrabban elmondhatják, hogy mit gondolnak, mit éreznek. (Egy élettelen tárgy élőként való használata elősegítheti a gyermekeket a gondolataik közvetítésében). A pedagógus előkészítheti a tevékenységet bizonyos bábok kiválasztásával, jogokhoz kötődő ötletekkel egy történet elbábozásához.

Szerepjátás

A gyermekek szerepjátással is kejezethetik hogy mit gondolnak. Például, riporterek lehetnek, akik interjút készíthetnek egymással; vagy egy felnőtt, aki csatlakozik hozzájuk a szerepjátékban, kérdezheti meg őket a reporter szerepében. Egy dobozból készült TV képernyő is teret adhat a híreik elmondásának. A riporteri kérdések vagy a híradás irányulhat a gyermeki jogok témái felé.

A gyermekek megfigyelése amint a baba szobában, konyhában játszanak, szintén betekintést nyújthat a pedagógusoknak a gondolataikról a jogaikat illetően. Egy megfelelő 'szín' megteremtésével, a gyermekjogi témák sugallhatók.

Szerepjátás figurákkal

Hasonlóan az előbbiekhez, figurák és díszletek szituációt teremthetnek ahhoz, hogy a gyermekek megosszák a gondolataikat és érzéseiket. Például: a bőség/boldogság/megosztás kastélya (vagy hasonló szín) inspirálhatja a gyermekeket a jogokra vonatkozó témák megbeszélésre.

BESZÉLGETŐ KÖRÖK

Csendes áhitat (amit a gondolatok, vágyak megosztása követ)

A gyermekeket meg lehet invitálni egy jogaikhoz kötődő témáról való elgondolkodásra, olyanról ami esetleg az óvodában történt és tanulságos lehet. Csendes “gondolkodó” idő biztosítása után, a gyermekek megoszthatják egymással és a felnőttel a véleményüket (csoportban vagy egyenként is a nap folyamán).

“Hírek” megosztása

Hagyományos kis vagy teljes csoportos beszélgetés, ahol a gyermekek elmondhatják a híreiket és hogy miről mit gondolnak. Ez lehet spontán vagy előre megtervezett, a csoportszobában vagy az udvaron, egy séta során a szabadban vagy egy elbújós helyen, például.

Képes kártyák beszélgetéshez

Kártyák használata beszélgetés kezdeményezéséhez. Kártyák, amelyek tevékenységeket vagy absztrakt fogalmat mutatnak, összekapcsolhatóak a gyermeki jogokhoz kapcsolódó fogalmakkal, ami lehetőséget ad a gyermekeknek a véleményük és gondolataik kifejezésére. A képes kártyák segítségével, a gyermekek történeteket is összerakhatnak, amiket a felnőtt rögzíthet.

‘Érzések’

Kártyán vagy házi készítésű ‘érzés’ képek (pl. kinder tojás belsőkre vagy fakanálra rajzolt arckifejezések) motiválhatják a gyermekeket az érzéseik közvetítésére (a gyermekek szókincséből hiányozhat a megfelelő szó az érzelmeik kifejezésére, így a vizuális forma segíthet). Kis csoportban vagy egyenként a pedagógus megkérdezheti a gyermekeket hogy mit éreznek az általuk kiválasztott kép láttán.

TÁNC ÉS MOZGÁS

Néptánc

Vannak óvodák, ahol néptánc, népzene, hagyományos népi játékok kulturálisan beleillenek a gyermekek mindennapos óvodai életébe. Ezeket a gyermekeket a tánc, népzene...stb felszabadulttá teszi és ilyen szituációkban bátrabban fejezik ki magukat. Ezekbe a szituációkba lehet beleszólni a jogokra vonatkozó témákat, amikről a gyermekek véleményét mondhatnak.

Hagyományos gyermek játékok

Körjátékok vagy hagyományos népi játékok alkalmasak lehetnek bizonyos gyermek jogra vonatkozó fogalmak megbeszélésére, például, a részvétel vagy választás jogára. Hogyan választanak partnert a gyermekek? Hogyan osztanak egy nagy csoportot kisebbekre? Ki legyen az első, kit válasszanak szóló előadásra, ki nem szeretne szólóban szerepelni? Ki hogyan érzi magát a központban és mit gondolnak arról, hogy van olyan gyermek is, aki a periférián szeret maradni? A gyermekek véleménye sokszínű lehet ezekben a kérdésekben, amit érdemes lehet feltárni. Játék után egy beszélgetés a tapasztalatról betekintést adhat a gyermeki világba.

Mozgás alapú játékok

Ezek spontán is jöhetnek a gyermekektől, de pedagógusok előre is tervezhetik. Mindkét szituáció lehetőséget adhat arra, hogy a felmerülő problémákat vagy kihívásokat a gyermekek megbeszéljék, és megmagyarázzák miről mit gondolnak. Például, felmerülhet a fair játék vagy versengés kérdése, a győztes és vesztes érzelmei előidézhetnek gondolatokat

	empátiáról, csapat munkáról, gratulációról és sajnálatról.
--	--

MESE MONDÁS, MESÉK KITALÁLÁSA

<p>Mesélni a gyermekkel</p> 	<p>Vannak olyan mesék, amik kimondottan a gyermeki jogokat tárgyalják, mint pl. "Az elveszett madártoll" Boldizsár Ildikótól vagy a könyv, aminek a címe "Jogod van". Ezekből választva pedagógusok olvashatják vagy elmondhatják a gyermekeknek ezeket a történeteket, amik köré beszélgetést tervezhetnek kisebb, nagyobb csoportokban egyenként, vagy párban a gyermekekkel. A beszélgetés közvetlenül követheti a mese mondást, de lehet ehhez később is vissztérni, például egy folyamatos tízórai vagy uzsonna során. A pedagógus ismeri a gyermekeket és el tudja dönteni, hogy milyen formában ez a legmegfelelőbb, milyen szitucióban tudja legjobban megadni a hozzászólás jogát a gyermekeknek,.</p>
<p>Saját mesék kitalálása</p> 	<p>Nem fontos kiadott mesekönyveket használni, gyakran kitalálni saját mesét legalább olyan izgalmas, mint egy mesemodót meghallgatni. Ha a pedagógus észrevett valamit a nap folyamán, ami a gyermeki jogokhoz kötődik, egy mesét készíthet belőle. A gyermekek bevonása a mesébe alkalmat adhat a gondolataik kifejezésére, kellékek használata bátoríthaja a gyermekeket hogy hozzájáruljanak a történethez, hogy kifejezzék érzéseiket az adott témában.</p>
<p>Gyermeki történetek</p>	<p>Ezek spontán is jöhetnek, és a pedagógus előre is tervezhet ilyen tevékenységet (a gyermeki jogokra építve). A gyermekek szeretnek a saját történeteiknek résztvevői lenni, különösen, amikor olyan történetet</p>

mondanak el, ami megtörtént velük. Mesélhetnek a pedagógusoknak vagy egymásnak egymás között, amit talán nehezebb rögzíteni. A pedagógus elkezdhet egy történetet és a gyermekek befejezhetik. Milyen érzéseket kelt a gyermekekben az, amikor a történetnek többfajta kimenete is lehet?

MINDENNAPOS RUTIN TEVÉKENYSÉGEK

Öltözködés, Tisztálkodás

Előfordulhat, hogy a gyermekek spontán és őszintén beszélgetnek a jogaikhoz kötődő dolgokról, amikor mindennapos rutin tevékenységeket végeznek, mint például öltözködés, mosakodás, fésülködés. A pedagógus felhasználhatja ezeket az alkalmakat, hogy kiderítse, mi is fontos a gyermekek számára. Ha nem sikerül ezekről a beszélgetésekről felvételt készíteni, akkor a Gyermekek szavaira emlékezve, a pedagógus lejegyezhet a gyermeki gondolatokat a beszélgetést követően.

Étkezés közbeni beszélgetés

Ahol az ebédelés nyugodt és csendes beszélgetéssel telik és a pedagógus a gyermekkel egy asztalnál ül, beleláthat a világukba és hasznos információkat gyűjthet be a gyermekek joghoz kötődő gondolataikról. Esetleg kezdeményezhet egy beszélgetést a felnőtt is egy-egy napközben történt esemény említésével vagy utalással korábbi beszélgetésekre, hogy a gyermekek véleményét tovább kutassa.

FÉNYKÉPEK, RAJZOK

Gyermekek által készített fényképek

Fényképek segítségével a pedagógusnak alkalmat nyíthat beszélgetni a gyermekekkel azokról a dolgokról, helyekről, emberekről, amik/akik fontosak számukra. Lényeges, hogy

	<p>amikor a képek elkészültek, a pedagógusnak legyen ideje és figyelme hogy megértse mi készítette a gyermekeket bizonyos dolgok lefényképezésére, milyen jelentőséggel bírnak számukra. Mutasson őszinte érdeklődést, kíváncsiságot hogy a gyermekek szabadon elmondhassák a történeteiket arról ami a fényképen látható!</p>
<p>Fényképek értelmezése</p> 	<p>A gyermekek által készített fényképeket a gyermeki jogokhoz lehet kötni és felhasználni további beszélgetések kezdeményezésére (egyet-egyét vagy többet is összekapcsolva). A pedagógus is készíthet fényképet olyan dolgokról, ami gyermeki jogokra vonatkoznak és kérheti a gyermekeket hogy segítsenek neki megérteni mit gondolnak ők róla. Ez történhet kis vagy nagyobb csoportban, egyenként vagy párban, spontán vagy előre tervezve, hogy csak a gyermeki gondolatok, ötletek irányítsák a beszélgetést, ne a pedagógusi kérdések túlsúlya.</p>
<p>Gyermeki rajzok</p> 	<p>Gyakran a gyermekek olyat rajzolnak, ami éppen fontos számukra, és a gondolataikban van, ezzel próbálják maguk is megérteni. Amikor a rajz már elkészült, a pedagógus őszinte érdeklődést mutathat a gyermek irányába és bátoríthatja, hogy mesélje el mit rajzolt. Ám a rajzolás közben történő beszélgetés és kérdezgetés elvonhatja a gyermek figyelmét, és megzavarja a gondolatmenetét, amit vizuálisan próbál rögzíteni.</p>

KÉZMŰVES, MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK

Csoportos alkotás

Amikor a csoport együtt alkot valamit, nagyszerű lehetőség nyílnak jogokról szóló dolgok megbeszélésére. Például: hogyan tudják a gyermekek megosztani a teret, az

	<p>eszközöket, ki járulhat hozzá az alkotáshoz és mivel, mi az amit a csoport értékeli, hogyan lehet kompromisszumot kötni...stb.. Egy alternatíva lehet, hogy maga az alkotás a gyermeki jogokat reprezentálja és a gyermekek az alkotásuknak a jelentését elmondhatják társaiknak. Ilyen beszélgetés 'munka' közben is születhet, vagy azután, hogy elkészült az alkotás.</p>
<p>Kollektív művészeti alkotás</p> 	<p>Hasonlóan a csoportos alkotáshoz, nagy méretű közös festés, rajzolás vagy 3 dimenziós kép készítés alkalmat adhat gyermekjog alapú beszélgetésekre. Egy-egy séta folyamán a gyermekek gyűjtögethetik azt, amit a természetben találnak, madzaggal egy botra erősíthetik és történetet szöhetnek belőle.</p>
<p>Szövés, hímzés, gyöngyözés</p> 	<p>Nyugodt, iméltődő mozdulatok felszabadítólag hathatnak a gyermekekre és ilyen szituációkban megnyílhatnak a saját gondolataikkal. Mint, csendes, figyelő társ, a pedagógus bekapcsolódhat és egy-egy irányt adó szóval terelheti a gyermekek beszélgetéseit joghoz kapcsolódó témák felé.</p>
<p>Körömfestés</p> 	<p>A terápia jellegű körömfestés, vagy kéz masszázs is segítheti a gyermeki gondolatok megindulását, különösen ha érzékeny témáról van szó. A pedagógus figyeljen mit mond a gyermek és próbálja a gondolatainak a jelentését megérteni, hogy közös nevezőn legyenek. Itt különösen fontos az ítékezés elkerülése!</p>

SÜTÉS, FŐZÉS

Saláta készítés

Sütemény sütés, tök faragás és sütés, bab fosztás

Sütés, főzés nem minden óvodában oldható meg a helyi rendelkezések miatt.

Ha azonban a sütés, főzés olyan tevékenység, amit a gyermekek rendszeresen tapasztalnak az óvodában, akkor ez alkalmat adhat a pedagógusnak arra, hogy a munka közbeni beszélgetést a gyermeki jogokat érintő témák felé terelje. Mint például: a tápláló ételhez való jog és milyen tapasztalati vannak a gyermekeknek ezt illetően; milyen érzéseket kelt bennük, amikor vannak gyermekek, akiknek bőven van élelem és vannak akiknek nincs. Mit jelent éhesnek lenni? Milyen tapasztalataik vannak a választás jogát illetően? Mi lehet a különbség a kedvenc és tápláló étel, vagy az étkezési szokások között ...stb.

PEDAGÓGUS MEGFIGYELÉSEK A GYERMEKEK SZABADJÁTÉKA SORÁN

Ha a megfigyelésekhez nem választottál a fenti eszközökből és a gyermekek szabadjátéka során szeretnéd megfigyelni, hogy milyen gondolatokat fejeznek ki a gyermekek a jogaikat illetően, a Canning (2020) által készített modellt [Children's Empowerment in Play - CEiP] javasoljuk a pedagógusok megfigyelések elkészítésére és lejegyzésére. Ez a model keretét adja annak, hogy a gyermekek a játékukban a tehetségük és lehetőségeik hatalmában valósítsák meg önmagukat. Így szabadon, a pedagógus kérdések befolyásoló hatásától függetlenül van lehetőségük a gondolataik és véleményük kinyilvánítására. A lenti ábrák és táblázat az érzékenyítés célját szolgálják és nem mint választható eszközök vannak felsorolva. Segíthetik a pedagógust a megfigyeléseik lejegyzetelésében és a reflexióik megírásában.

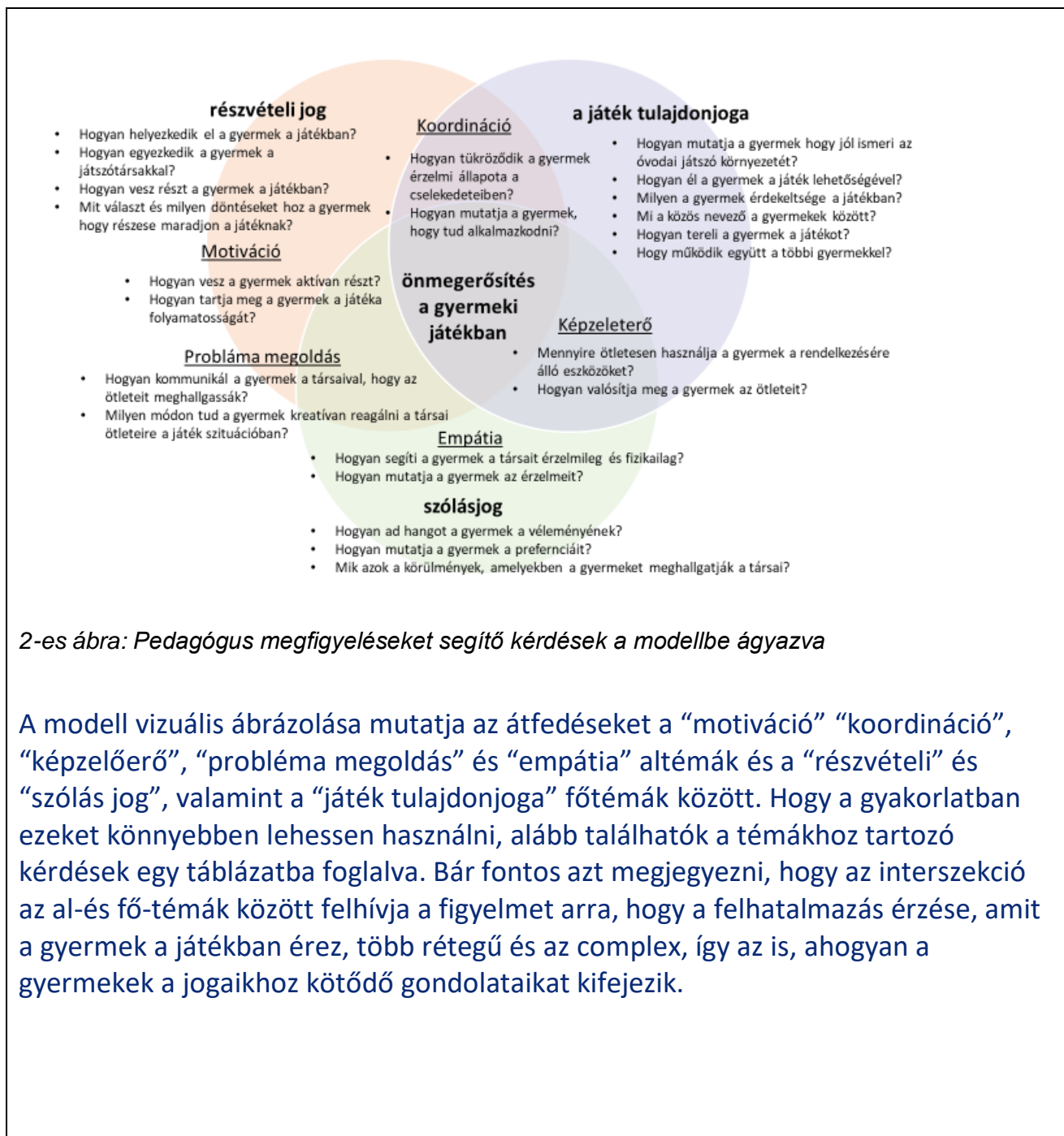
A lenti ábra azt mutatja, hogy a gyermekek részvételi és szólás joga, valamint a játékuknak a tulajdonjoga egymástól kölcsönösen függő. Ezek bármelyike vagy mindegyike jelen lehet az eszközök használatánál is, nem csak a gyermekek szabadjátékában. Az ábra leginkább arra törekszik, hogy segítse a pedagógusokat a gyermekek játékban érzett 'felhatalmazottság' érzését mutató jegyeinek

beazonosításában, de lehet alkalmazni a gyermeki jogok mérlegeléséhez és megértéséhez is. A “motiváció”, “koordináció”, “képzeleterő”, “probléma megoldás” és “empátia” altémák a gyermekek játékaiban vissza-visszatérő cselekedeteket és viselkedéseket segítenek kategóriákba sorolni, amik a részvétel, szólásjog és tulajdonjog fejlődését segítik.

1-es ábra: A játékban érzett gyermeki ‘felhatalmazottság’ kerete

A következő ábra azt mutatja, hogy hogyan lehet a ‘felhatalmazottsági keretet’ a megfigyelések formálására használni. Ahhoz hogy a pedagógus elkerülje a fenti ‘keret’ egy szubjektív és ellenőrző listaként való használatát, egy kérdéssor segíti a pedagógust abban, hogy tényleg meglássa és mélyebben megfigyelje hogy mi is történik a gyermekek szabadjátékában. Ezzel elérhető, hogy a felnőtt a gyermek szemszögéből lássa a történéseket és részleteiben, elfogulatlanul írja le a játékukat. (Ezt értjük az érzékenyítés alatt.)

2-es ábra: Pedagógus megfigyeléseket segítő kérdések a modellbe ágyazva

A modell vizuális ábrázolása mutatja az átfedéseket a “motiváció” “koordináció”, “képzeteleerő”, “probléma megoldás” és “empátia” altémák és a “részvételi” és “szólás jog”, valamint a “játék tulajdonjoga” fő témák között. Hogy a gyakorlatban ezeket könnyebben lehessen használni, alább található a témákhoz tartozó kérdések egy táblázatba foglalva. Bár fontos azt megjegyezni, hogy az interszekció az al-és fő-témák között felhívja a figyelmet arra, hogy a felhatalmazás érzése, amit a gyermek a játékban érez, több rétegű és az komplex, így az is, ahogyan a gyermekek a jogaikhoz kötődő gondolataikat kifejezik.

Fő témák

<p>Részvételi jog</p> <ul style="list-style-type: none"> Hogyan helyezkedik el a gyermek a játékban? 	<p>A játék tulajdonjoga</p> <ul style="list-style-type: none"> Hogyan mutatja a gyermek hogy jól ismeri az óvodai játszó környezetét? 	<p>Szólásjog</p> <ul style="list-style-type: none"> Hogyan ad hangot a gyermek a véleményének? Hogyan mutatja a gyermek a preferenciáit?
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Hogyan egyezkedik a gyermek a játszótársakkal? • Hogyan vesz részt a gyermek a játékban? • Mit választ és milyen döntéseket hoz a gyermek hogy részese maradjon a játéknak? 	<ul style="list-style-type: none"> • Hogyan él a gyermek a játék lehetőségével? • Milyen a gyermek érdekltsége a játékban? • Mi a közös nevező a gyermekek között? • Hogyan tereli a gyermek a játékot? • Hogy működik együtt a többi gyermekkel? • 	<ul style="list-style-type: none"> • Mik azok a körülmények, amelyekben a gyermeket meghallgatják a társai?
---	---	--

Altémák

<i>Motiváció</i>	<i>Probléma megoldás</i>	<i>Koordinálás</i>	<i>Képzeterő</i>	<i>Empathy</i>
Hogyan vesz a gyermek aktívan részt? Hogyan tartja meg a gyermek játéka folyamatoságát?	Hogyan kommunikál a gyermek a társaival, hogy az ötleteit meghallgassák? Milyen módon tud a gyermek kreatívan reagálni a társai ötleteire a játék szituációban?	Hogyan tükröződik a gyermek érzelmi állapota a cselekedeteiben? Hogyan mutatja a gyermek, hogy tud alkalmazkodni?	Mennyire ötletesen használja a gyermek a rendelkezésére álló eszközöket? Hogyan valósítja meg a gyermek az ötleteit?	How do they support other children emotionally and physically? How do they show their feelings?

Viselkedésbeli jegyek

kockázat vállalás kihívás kitartás kezdeményezés érdeklődés	elszántság instrukció tudás egyezkedés támogató szerep	verbális kommunikáció megosztás nem verbális kommunikáció figyelem felkeltése érdeklődés egyezkedés támogató szerep	rugalmas környezet rugalmas eszközök a felnőtt bevonása	követés meghallgatás
---	--	--	--	-------------------------

1-es táblázat: A megfigyelést segítő kérdések táblázatban

Ebbe a táblázatba a viselkedés indikátorait is belefoglaltuk, ami segítheti a pedagógust abban hogy mire fókuszáljon megfigyelései során. A táblázat szintén segíthet a történetek részletekben gazdag leírásában és segíti a gyermeki jogok kontextusba helyezését.

Hogyan rögzítsd a megfigyeléseket?

Az Eszköztár mozaikjának kiválasztása után gondold végig, hogy milyen módon tudod majd rögzíteni a megfigyeléseidet annak alapján, hogy: (i) milyen elektronikus eszköz használatára van lehetőség az óvodában (ii) mi az, amihez a gyermekek hozzá vannak szokva és nem zavarja őket a tevékenységeikben (iii) milyen eszköz használatára van már az óvodának engedélye a szülőktől.

A kutatás igényeinek eleget tesz a következő három módja az eszközök alkalmazása során nyert anyag rögzítésének:

- Videó felvétel
- hangfelvétel
- pedagógusok által írt megfigyelési jegyzetek

Videó

1. Készíts rövid videó klippeket arról a tevékenységekről vagy tevékenységekről, amelyben az eszközök legalább egyikét (vagy akár többet is) használod.
2. Nem szükséges az egész tevékenységet felvenni, csak azokat a részeket, amelyekben a gyermekek a gondolataikat fejtik ki a jogaikról.

-
3. Ha a videó éppen ki van kapcsolva de a gyermek valami érdekeset mond, akkor azt lejegyezheted és küldd el a videó felvétellel együtt egy Word dokumentumként csatolva.
 4. Ha hosszúak a felvételek, azokat nehéz elküldeni elektronikusan. Útmutatóként, egy 2 perces felvétel (maximum) az, amit még emailben el lehet küldeni. Ha úgy érzed, hogy mégis hosszabb felvételekre van szükség, akkor állítsd meg egy pillanatra a felvételt és indítsd újra azonnal. Így több, de rövidebb felvételek segítségével sikerül majd rögzíteni a gyermeki gondolatokat. Amikor lemented a felvételeket, számozd meg őket hogy a sorrend nyilvánvaló legyen.
 5. Adj nevet a videó fájlnak, ami tartalmazza: a saját neved, az óvoda és település nevét és a dátumot. Pl.: TeszenyiE Napsugár Szerencs 21 Feb2021
 6. Ahhoz, hogy a videó felvételt a kutatók is megértsék, írd le a helyzetet, amiben a felvett esemény történik: hol? (az óvodán vagy csoporton belül), mikor? Mi a szituáció? hány gyermek részvételével, hány évesek a gyermekek, hány felnőtt van jelen? résztvevőként vagy csak megfigyelőként? Mi történt előtte?
 7. Jegyezd le a reflexióidat a történetekről. Fontos számunkra, hogy megértsük mit gondolsz:
 - a. arról amit a gyermekektől tudtál meg a jogaikat illetően a kiválasztott eszköz használat során (mit találtál meglepőnek és miért; mit tudsz az érintett gyermekekről, ami esetleg segít kontextusba helyezni a lejegyzetteket)
 - b. és az eszköz használatáról is: miért választottad azt az eszközt; mi volt sikeres és mi nem a használatában, hogyan lehetne adaptálni, hogy jobban használható legyen...stb.
 8. Küldd el a videó felvételt, a kiegészítő kontextust és leírt megjegyzéseidet és a reflexióidat emailben erre a két címre: eleonora.teszenyi@open.ac.uk és palfis@ped.unideb.hu

Ha egy tevékenység érzékeny témára terelődik, akkor a videó felvétel nem biztos hogy alkalmas a gyermeki gondolatok rögzítésére. Mint a gyermeket jól ismerő szakember, te dönts el, hogy mi elfogadott egy ilyen szituációban. Fontos, hogy a gyermekek védelmét biztosítani tudd. Reméljük, hogy ilyenre nem lesz gyakran példa, hiszen az

eszköztárban felsorolt módszerek mindennapos interakciókra és tevékenységekre építenek, amik nem idegenek a gyermekek számára.

Hangfelvétel

1. Hasonlóan a videó felvételekhez, a hangfelvétellel együtt is szükségünk van a kontextus rövid leírására, hogy tudjuk hol, mikor, hány gyermek és felnőtt részvételével és mi is történik a tevékenységben vagy tevékenységben. Ehhez a leíráshoz csatolj olyan kiegészítő információt, ami segíti a kontextus megértését, mint például fotókat, a tevékenység megkezdése előtt és után és, arról, ami közben történt.
2. Nem szükséges az egész tevékenységet felvenni, csak azokat a részeket, amelyekben a gyermekek a gondolataikat fejtik ki a jogaikról.
3. Ha éppen nem készül hangfelvétel akkor, amikor a gyermek valami érdekeset mond, akkor azt lejegyezheted és küldd el a kontextus leírásával együtt egy Word dokumentumként csatolva.
4. Hasonlóan a videó felvételekhez, ha úgy érzed, hogy mégis hosszabb felvételre van szükség, akkor állítsd meg egy pillanatra a hangfelvételt és indítsd újra azonnal. Így több, de rövidebb felvételek segítségével sikerül majd rögzíteni a gyermeki gondolatokat. Amikor lemented a hangfelvételeket, számozd meg a fájlokat hogy a sorrend nyilvánvaló legyen.
5. Adj nevet mindegyik fájlnak, ami tartalmazza: a saját neved, az óvoda és település nevét és a dátumot. Pl.: TeszenyiE Napsugár Szerencs 21 Feb2021
6. Jegyezd le a reflexióidat a történetekről. Fontos számunkra, hogy megértsük mit gondolsz:
 - a. arról amit a gyermekektől tudtál meg a jogukat illetően a kiválasztott eszköz használat során (mit találtál meglepőnek és miért; mit tudsz az érintett gyermekekről, ami esetleg segít kontextusba helyezni a lejegyzetteket)
 - b. és az eszköz használatáról is: miért választottad azt az eszközt; mi volt sikeres és mi nem a használatában, hogyan lehetne adaptálni, hogy jobban használható legyen...stb.

-
7. Küldd el a hangfelvételt, a kontextus leírását, esetleges kiegészítő leírt megjegyzéseidet és a reflexiódat emailben erre a két címre: eleonora.tesznyi@open.ac.uk és palfis@ped.unideb.hu

Pedagógusok által írt megfigyelési jegyzetek

1. Részletesen írd le, hogy mi történik a kiválasztott eszköz használata során a tevékenységben.
2. A pedagógus megfigyeléseket könnyebb lejegyezni, ha csak egy vagy két gyermek van csak a fókuszban.
3. Ha kézzel írod le a jegyzeteket, akkor lefényképezheted vagy legépelheted és a kész dokumentumot vagy annak a fényképet tudod majd a kutatóknak küldeni.
4. Adj nevet mindegyik fájlnak, amit küldesz. Ez fontos hogy tartalmazza: a saját neved, az óvoda és település nevét és a dátumot. Pl.: TesznyiE Napsugár Szerencs 21 Feb2021
5. A leírt pedagógus megfigyelésekhez csatolj olyan kiegészítő információt, ami segíti a tevékenység megértését a kutatók számára, mint például fotókat, a tevékenység megkezdése előtt és után és, arról, ami közben történt. Ha a gyermekek készítenek, építenek valamit, vagy rajzolnak, gyurmáznak, azokat is lefényképezheted, hasznos lehet a kutatás számára.
6. Jegyezd le a reflexiódat a történetekről. Fontos számunkra, hogy megértsük mit gondolsz:
 - a. arról amit a gyermekektől tudtál meg a jogaikat illetően a kiválasztott eszköz használat során (mit találtál meglepőnek és miért; mit tudsz az érintett gyermekekről, ami esetleg segít kontextusba helyezni a lejegyzetteket)
 - b. és az eszköz használatáról is: miért választottad azt az eszközt; mi volt sikeres és mi nem a használatában, hogyan lehetne adaptálni, hogy jobban használható legyen...stb.
7. Küldd el a lejegyzett megfigyeléseket, minden kiegészítő információt, és a reflexiódat emailben erre a két címre: eleonora.tesznyi@open.ac.uk és palfis@ped.unideb.hu

Köszönet

Köszönjük nagyon a közreműködésedet a 'Gyermekek jogok Magyarországon' kutatásban. A hozzájárulásod nélkül, a kutatás nem tudná elérni a célját, hogy jobban megértsük mit is gondolnak, éreznek a gyermekek a jogaikról, életükről az óvodai mindennapjaikban. Nagyra értékeljük a műhelymunkákban való részvételedet és a gondos munkádat is, amit az adatgyűjtés igényel. Biztosak vagyunk benne, hogy a kutatási együttműködések eredménye számos későbbi kutatásnak lesz referenciája a jövőben. Ennek az elkötelezettségnek az elismerésére, a kutatás vezető intézménye, az Open University UK egy olyan részvételi oklevelet kíván adni minden pedagógusnak, ami hozzájárulhat az Pedagógus Életpálya portfolio építéséhez is.

Dr Natalie Canning

Dr Pálfi Sándor

Eleonora Teszenyi